

BS/76/2011

**OPINIE O LEGALIZACJI ZWIĄZKÓW
PARTNERSKICH**

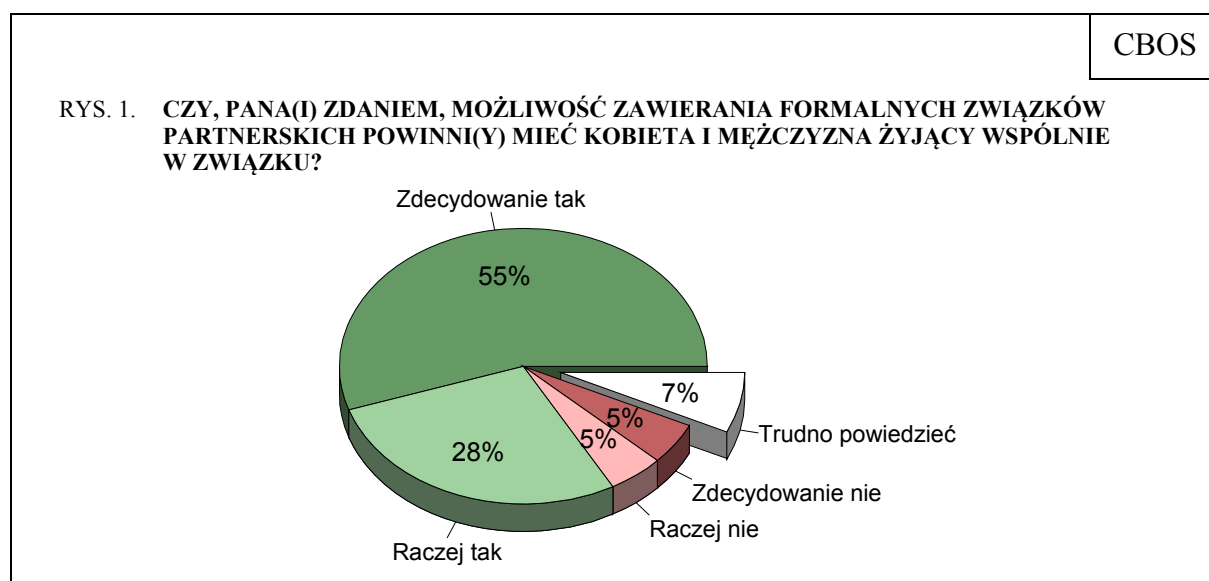

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W Sejmie złożony został projekt ustawy dotyczący zawierania formalnych związków partnerskich, czyli usankcjonowanych prawnie związków dwóch dorosłych osób niebędących małżeństwem, w których partnerzy mieliby niektóre prawa przysługujące małżeństwom, m.in. prawo do wspólnego opodatkowania, prawo do dziedziczenia po zmarłym partnerze, do uzyskiwania informacji o stanie zdrowia partnera, czy decydowania o miejscu jego pochówku.

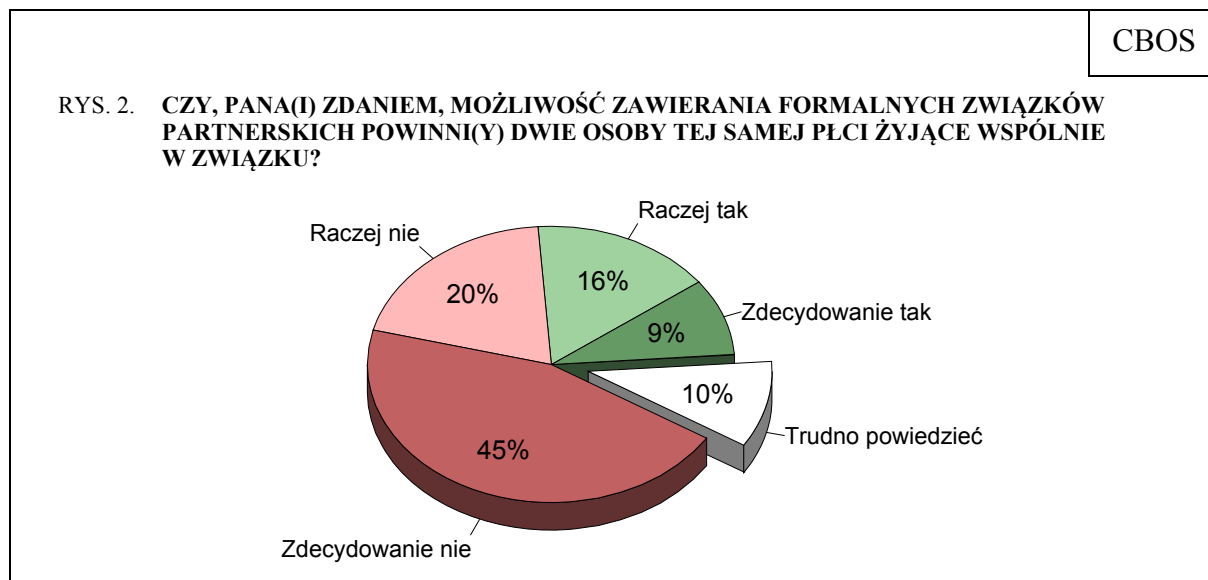
Jak wynika z naszego czerwcowego badania¹, kwestia legalizacji **heteroseksualnych związków partnerskich** nie budzi większych kontrowersji w społeczeństwie. Więcej niż cztery piąte badanych (83%) zaaprobowałoby możliwość zawierania formalnych związków partnerskich pomiędzy kobietą i mężczyzną. Przeciwny temu pomysłowi jest co dziesiąty respondent (10%), a co czternasty (7%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

Inaczej jest w kwestii usankcjonowania **homoseksualnych związków partnerskich**. Prawie dwie trzecie badanych (65%) opowiada się przeciwko takim regulacjom. Możliwość zawierania formalnych związków partnerskich pomiędzy osobami tej samej płci dopuszcza co czwarty ankietowany (25%), a co dziesiąty (10%) nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (253) przeprowadzono w dniach 2 – 8 czerwca 2011 roku na liczącej 1164 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

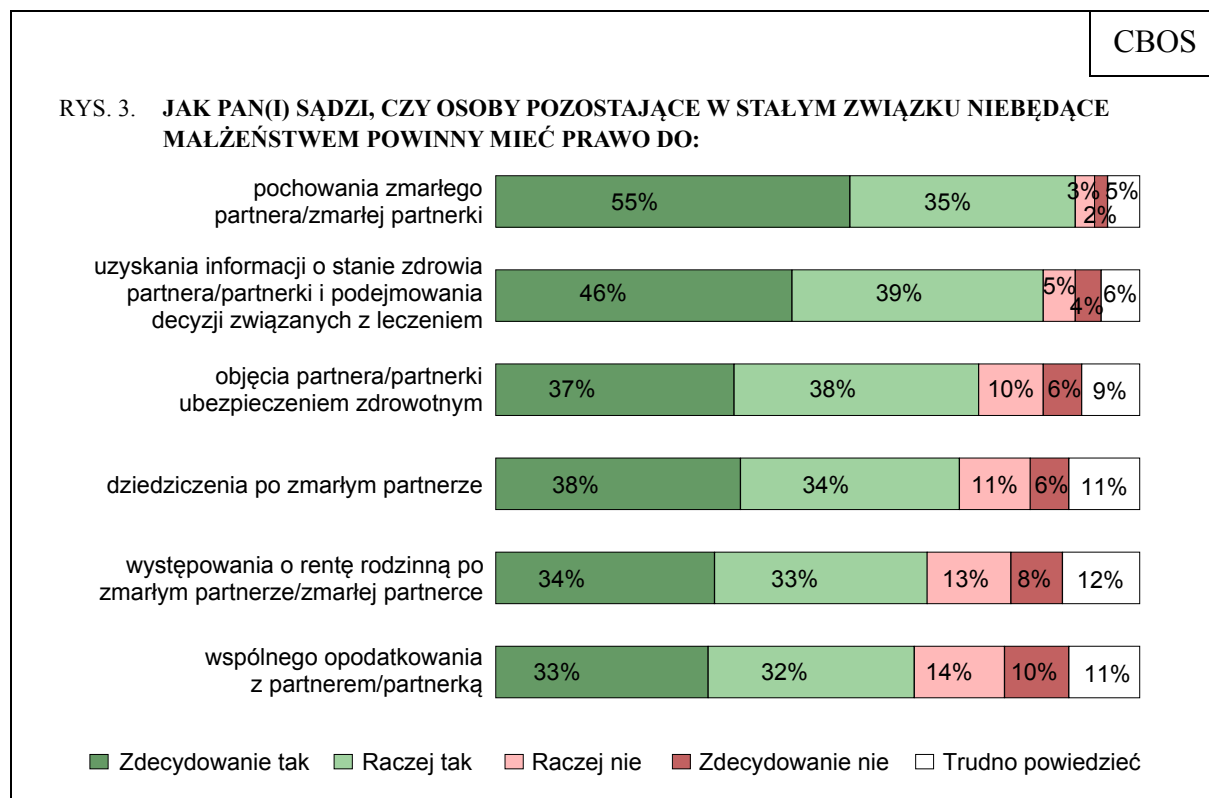
Spośród ogółu zwolenników legalizacji heteroseksualnych związków partnerskich (N= 961) za stworzeniem takiej możliwości dla osób tej samej płci opowiada się nieco ponad jedna czwarta (29%), natomiast blisko dwie trzecie (63%) sprzeciwia się temu, w tym 42% w sposób zdecydowany.

O ile w przypadku prawnego usankcjonowania związków osób przeciwnej płci opinie we wszystkich grupach społeczno-demograficznych rozkładają się podobnie (minimalnie większy sprzeciw niż inni wyrażają tylko osoby najstarsze, praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu i deklarujące prawicowe poglądy polityczne, zwłaszcza emeryci, rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani), o tyle wobec możliwości zawierania formalnych związków partnerskich przez osoby tej samej płci występują bardziej istotne różnice.

Poparcie dla legalizacji homoseksualnych związków partnerskich znacznie częściej deklarują przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów wyższego szczebla (47%), osoby z wyższym wykształceniem (43%), mieszkańcy największych miast (40%), osoby w ogóle niepraktykujące religijnie (38%) i deklarujące lewicowe poglądy polityczne (38%), a ponadto respondenci o najwyższych dochodach *per capita* (37%) i stosunkowo młodzi. Natomiast sprzeciw wobec możliwości zawierania związków partnerskich przez osoby tej samej płci wyrażają głównie osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (91%) i deklarujące prawicowe poglądy polityczne (77%), a ze względu na status zawodowy głównie rolnicy (81%) i renciści (75%) – zob. tabele aneksowe.

Respondenci wypowiedzieli się również na temat niektórych kwestii zawartych w projekcie ustawy, odnoszących się do konkretnych praw, które miałyby przysługiwać osobom pozostającym w formalnym związku partnerskim. Co ciekawe, w przypadku niektórych uprawnień przyzwolenie jest nawet większe niż ogólna akceptacja ustawy o związkach partnerskich.

Aż 90% ogółu badanych uważa, że osoby pozostające w stałym związku i niebędące małżeństwem powinny mieć prawo do pochowania zmarłego partnera lub partnerki, a ponad cztery piąte (85%) sądzi, że takim osobom powinno się stworzyć możliwość uzyskania informacji o stanie zdrowia partnera/partnerki i podejmowania decyzji związanych z jego/jej leczeniem. Trzy czwarte respondentów (75%) stwierdza, że osoby żyjące w związkach nieformalnych powinny mieć prawo objęcia partnera/partnerki ubezpieczeniem zdrowotnym. Podobny odsetek (72%) stanowią zwolennicy możliwości dziedziczenia po zmarłym partnerze/partnerce. Nieco tylko rzadziej Polacy opowiadają się za możliwością występowania o rentę rodzinną po zmarłym partnerze/partnerce (67%) oraz za prawem do wspólnego opodatkowania osób żyjących w stałych związkach niebędących małżeństwem (65%).

Opinie na temat praw dla osób żyjących w związkach niebędących małżeństwem zależą przede wszystkim od samego poparcia dla legalizacji tego typu związków oraz od zakresu, w jakim ta ustawa miałaby obowiązywać. Osoby, które opowiadają się za możliwością zawierania formalnych związków przez pary heteroseksualne niemal powszechnie popierają prawo do pochówku zmarłego partnera/partnerki (96%) oraz do podejmowania decyzji związanych z jego lub jej leczeniem (92%). Zdecydowana większość akceptuje również przywilej objęcia partnera/partnerki ubezpieczeniem zdrowotnym (84%) oraz dziedziczenia po zmarłym partnerze/partnerce (81%). Trzy czwarte z tej grupy badanych opowiada się także za możliwością występowania o rentę rodzinną po zmarłym partnerze/partnerce (77%) oraz za prawem do wspólnego ich opodatkowania (75%). W przypadku osób przyzwalających na legalizację związków partnerskich osób tej samej płci akceptacja poszczególnych uprawnień jest jeszcze większa.

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, czy osoby pozostające w stałym związku niebędące małżeństwem powinny mieć prawo do:	Odsetki odpowiedzi twierdzących wśród:*		
	zwolenników legalizacji heteroseksualnych związków partnerskich N=961	zwolenników legalizacji homoseksualnych związków partnerskich N=289	ogółu badanych N=1164
pochowania zmarłego partnera/partnerki	96 (60)	97 (67)	90 (55)
uzyskania informacji o stanie zdrowia partnera/partnerki i podejmowania decyzji związanych z leczeniem	92 (52)	95 (63)	85 (46)
objęcia partnera/partnerki ubezpieczeniem zdrowotnym	84 (43)	91 (58)	75 (37)
dziedziczenia po zmarłym partnerze/partnerce	81 (43)	88 (52)	72 (38)
występowania o rentę rodzinną po zmarłym partnerze/partnerce	77 (40)	85 (48)	67 (34)
wspólnego opodatkowania z partnerem/partnerką	75 (40)	86 (53)	66 (33)

* W nawiasach podano odsetki odpowiedzi wskazujących na zdecydowaną akceptację („zdecydowanie tak”)

Ponieważ aprobatą analizowanych przywilejów dla osób żyjących w związkach partnerskich zależy głównie od ogólnego przyzwolenia na legalizację tego typu związków, uwarunkowania społeczne i demograficzne we wszystkich przypadkach są podobne. Nieco większym niż inni liberalizmem cechują się mieszkańcy dużych miast, osoby najlepiej wykształcone, zajmujące raczej wysokie pozycje zawodowe i najlepiej sytuowane, a ponadto niepraktykujące religijnie lub czyniące to – co najwyżej – sporadycznie i deklarujące lewicowe poglądy polityczne (zob. tabele aneksowe).

Wprawdzie w Polsce rodzina i małżeństwo wciąż należą do wartości najważniejszych i najtrwalszych, jednak nie ulega wątpliwości, że model rodziny w naszym kraju zmienia się, a wraz z nim zmieniają się poglądy na temat alternatywnych form życia rodzinnego. O ile jednak przyzwolenie społeczne na tworzenie związków partnerskich przez osoby odmiennej płci jest już dość powszechne, o tyle zgoda na formalizację związków homoseksualnych jest stosunkowo niewielka. Co więcej, jak można wnioskować na podstawie badań CBOS², sprzeciw w tym względzie dość znacząco wzrósł. Wynikać to może stąd, że przy okazji debaty o związkach partnerskich często mówi się dość ogólnikowo o zrównaniu praw małżonków i osób żyjących w tzw. wolnych związkach, co może sugerować również np. zrównanie prawa do adopcji dzieci, a jak wiadomo zgoda na to w przypadku par homoseksualnych budzi w polskim społeczeństwie zdecydowany sprzeciw³.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

² W sondażu z czerwca 2010 roku 45% ankietowanych uznało, że pary gejów i lesbijek, czyli dwóch osób tej samej płci pozostających ze sobą w intymnym związku, powinny mieć możliwość zawierania związków niebędących małżeństwem, w których partnerzy mieliby prawa majątkowe przysługujące małżonkom, np. prawo do wspólnego opodatkowania, prawo do dziedziczenia po zmarłym partnerze. Należy mieć jednak na uwadze to, że pytanie było inaczej sformułowane i zadawano je w innym kontekście. Przyjęcie ustawy o związkach partnerskich nie wydawało się na tyle realne co obecnie. Por. komunikat CBOS „Postawy wobec gejów i lesbijek”, lipiec 2010 (oprac. M. Feliksiak).

³ Zob. komunikat CBOS „Postawy wobec gejów i lesbijek”, op. cit.